

PM 2012:165 RV (327-2005/2011)

Upphävning av avtal med vård- och omsorgsboendet Koppargården och nytt kontrollsystem för vård- och omsorgsboenden **Skrivelse av Stefan Nilsson (MP)**

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen av Stefan Nilsson (MP) om ”Upphävning av avtal med vård- och omsorgsboendet Koppargården och nytt kontrollsystem för vård- och omsorgsboenden anses besvarad med vad som anförs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson (MP) anför i en skrivelse till kommunstyrelsen den 11 oktober 2011 att avtalet med vård- och omsorgsboendet Koppargården ska upphävas samt att nya upphandlingsregler och ett nytt kontrollsystem för drift av vård- och omsorgsboende bör tas fram.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret påpekar att avtalet angående driften av Koppargården upphävs av kommunstyrelsen och anser vidare att arbetet med att granska och förbättra modellerna för valfrihet inom äldreomsorgen i Stockholms stad är ständigt pågående.

Mina synpunkter

Avtalet gällande driften av Koppargården hävdes av kommunstyrelsen den 14 december 2011 och verksamheten har återtagits i kommunal regi. Oavsett om verksamheter drivs av staden eller en privat aktör utför Stockholms stad ett omfattande arbete för att granska och garantera kvaliteten inom äldreomsorgen. Avtals- och individuppföljningarna sker via stadsdelsnämnderna. Tillsynsansvaret över omsorgen ligger på medicinskt ansvarig sjuksköterska. Ansvar för uppföljning av kvaliteten vilar även på den centrala kvalitetsinspektionen vilken äldrenämnden inrättade under 2012. Höga krav ställs därutöver på dokumentation kring varje enskild person som får vård och omsorg i Stockholms stad. Som ytterligare ett stöd för den äldre finns dagtid Äldre direkt tillgängliga för synpunkter och åtgärder, samt trygghetsjouren under kvällar och helger, oavsett om den äldre är kund via trygghetslarmet eller inte. Stockholms stad har alltså beredskap dygnet runt för att ta emot synpunkter, klagomål och att åka ut och direkt på plats följa upp vad som pågår.

Kvalitetsarbetet är en grundbult i stadens äldreomsorg och genom att fortsätta att utveckla den parallellt med valfrihetssystemen kan vi erbjuda Stockholms äldre den bästa möjliga äldreomsorgen, både nu och i framtiden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen av Stefan Nilsson om ”Upphävning av avtal med vård- och omsorgsboendet Koppargården och nytt kontrollsystem för vård- och omsorgsboenden anses besvarad med vad som anförs i promemorian.

Stockholm den 28 november 2012

JOAKIM LARSSON

Bilaga

Skrivelse av Stefan Nilsson (MP) om ”Upphävning av avtal med vård- och omsorgsboendet Koppargården och nytt kontrollsystem för vård- och omsorgsboenden”.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta

1. nya upphandlingsregler och nytt kontrollsystem för drift av vård- och omsorgsboenden ska tas fram
2. också säga följande

Miljöpartiet anser att staden ska använda den offentliga upphandlingen mycket mer kraftfullt än hittills. Avsikten med offentlig upphandling är bland annat att tillgodose de offentliga behoven av varor och tjänster så kostnadseffektivt som möjligt. Stockholms stads upphandling omfattar cirka 11 miljarder kronor per år och har därför också stor strategisk betydelse för företags inriktning och investeringar.

Till upphandlingsförfarandet hör att den upphandlande enheten har ansvar för att kontrollera att kontrakt fullföljs, till exempel att kvaliteten i äldreomsorg som överlåtits på andra utförare upprätthålls under hela kontraktstiden och att kontraktet hävs när detta inte är fallet.

För att upphandlingar överhuvudtaget ska kunna sägas vara konkurrensneutrala och kostnadseffektiva så krävs det att kontraktens innehåll, men också intention följs. Detta är särskilt viktigt när det gäller ”icke verifierbar” kvalitet, som det ofta handlar om inom äldreomsorgen. Det räcker inte med detaljerad kravspecifikation och kontroll. Viktigt är att utforma själva kontrakten så att de stöder en kontinuerlig självkontroll hos leverantören. Här är bristerna stora i Stockholms stad. Idag är det i stort sett bara kontrakt som orsakar skandaler som inte förlängs. Användandet av ekonomiska sanktioner bör utvecklas. Staden ska vara tydlig med att kontraktet upphävs om utföraren inte följer vad som överenskommits. I kontraktet ska preciseras när och hur ett upphävande sker. Det är nödvändigt att kommunen noggrant och direkt då brister uppkommer, dokumenterar avvikelserna och huruvida de åtgärdas. Egna referenser genom dokumentation av hur verksamheten sköts kan vara ett sätt att upprätthålla ett kvalitetstryck då dessa referenser kan användas som ett tilldelningskriterium vid en ny upphandling.

Idag är stadens upphandlingspolicy inte ens uppdaterad i förhållande till de förändringar som gjorts i lagen om offentlig upphandling. Till exempel ändrades under 2010 i LOU skrivningen att man *får* ställa miljökrav och sociala krav till att de *bör* ställas. Staden har i sin policy en mycket lam skrivning om att "Det är möjligt för staden att ställa krav på miljöhänsyn vid upphandlingar inom olika områden".

Som framgår är det nödvändigt att nya upphandlingsregler tas fram, liksom ett nytt kontrollsystem för driften av vård- och omsorgsboenden i Stockholm. Oavsett vem som driver ett boende så är kommunen ansvarig för de boendes hälsa och säkerhet. Det måste alltid gå lätt och snabbt att korrigera missförhållanden.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Stefan Nilsson och Daniel Helldén (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Nya upphandlingsregler tas fram som innebär att äldreomsorgen i Stockholms stad ska drivas av icke-vinstsyftande utförare
2. De nya reglerna ska dessutom beakta följande.

Efter Caremas misskötsel av Koppargården driver nu staden verksamheten vidare, men vi kan inte slå oss till ro för det. Det krävs fortsatta och stärkta insatser för att äldreomsorgen ska få den höga och jämna kvalitet som alla våra äldre och deras anhöriga har rätt att begära.

Möjligheten att genom uppföljning av äldreomsorgen upptäcka missförhållanden har snart nått vägs ände. Det är lätt så att vi mäter det som är enkelt att mäta, vilket inte alltid är det som är viktigt att mäta när det gäller kvalitet. Den gigantiska byråkrati som skulle behövas för att inte alltid komma för sent när det gäller kapitalets agerande är nästan omöjlig att bygga upp. Pengarna måste främst gå direkt till äldreomsorgen för att höja kvaliteten och inte i efterhand konstatera att kvaliteten inte höll måttet.

En grundläggande förutsättning för en trygg äldreomsorg är att kvaliteten och behoven kommer först. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven välfärd måste fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Vänsterpartiet har en modell som befriar välfärden från kommersiella intressen och verksamheterna kan fördelas dit de bäst behövs, samtidigt som alternativa utförare får goda möjligheter att verka. Vinstsyftande företag som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte kan övergå till en särskild bolagsform som finns men sällan används, så kallade SVB-bolag – aktiebolag med särskild vinstbegränsning. Då löser vi problemet att riskkapitalbolag via uppköp och försäljning av företag gör vinstuttag från skattemedel. Självklart ska meddelarfrihet och kollektivavtal säkras i all välfärd som finansieras med skatter.

Den borgerliga kundvalsmodellen bygger på att äldre ska orka göra rationella val i en utsatt situation. Samtidigt vet vi att det är de välutbildade som drar mest nytta av valfrihetsmodeller. Trögheten i systemet gör att äldre drabbas, eftersom demenssjuka inte kan flytta på samma sätt som man byter en vara i en affär. Och det är knappast aktuellt att byta utförare när man "valt fel" men bara har en kort tid kvar att leva. Dessutom är det kö till de populära boendena.

Vi menar att alla äldreboenden ska vara bra. Med vänsterpartiets modell får icke kommunala utförare utan vinstintresse goda möjligheter att verka. Tydliga riktlinjer och tillräckliga resurser stärker möjligheten att välja. Ombud ska finnas för information inför val av boende och kontroll av omvårdnad.

Den bästa välfärden ska finnas där behoven är störst. Kommunen ska därför besluta när och var icke-offentliga aktörer ska etableras. När alternativa utförare behövs kan icke-offentliga aktörer få tillstånd att driva verksamheten. Däremot ska de inte själva bestämma var de ska driva skattefinansierad verksamhet. Vi måste återta stadens möjlighet att styra samhällsplaneringen. Marknaden tar idag över alltfler av samhällets funktioner. LOV och berörda avsnitt i hälso- och sjukvårdslagen ska därför avskaffas.

Stadsdelsnämnderna måste få tillbaka rätten att besluta om upphandling av verksamhet och rekommenderas driva i egen regi när avtalen löper ut. Egenregianbud ska alltid lämnas om det skulle beslutas om upphandling. Anställda ska få tjänstledigt om verksamhet upphandlas. Reglerna måste skärpas så att smygprivatiseringar som genomfördes av Skarpnäcks assistansverksamhet inte ska vara möjliga.

Om verksamheter fortsätter att upphandlas i samma skala som idag krävs maximalt starka åtgärder för att skydda stockholmarnas välfärd. Det ska vara ”öppna böcker” så att medborgarna får insyn i vad som händer med skattepengarna. Vinsterna i verksamhet som drivs med kommunal finansiering ska alltid redovisas offentligt och biläggas stadens årsberättelse. Staden ska kartlägga hur mycket privatiseringen kostar och om momskompensationen är konkurrensneutral. Anvisningar, resurstilldelningssystem och andra styrande faktorer ska granskas regelbundet av externa utvärderare ur ett likställighetsperspektiv. En årlig utvärdering ska göras av privatiseringens effekter, exempelvis för möjligheten att välja kommunal verksamhet i varje stadsdel.

ÄRENDET

Stefan Nilsson (MP) anför i en skrivelse till kommunstyrelsen att avtalet med vård- och omsorgsboendet Koppargården ska upphävas samt att nya upphandlingsregler och ett nytt kontrollsystem för drift av vård- och omsorgsboende bör tas fram.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad och Carema Äldreomsorg AB har ingått överenskommelse om upphävande av avtalet mellan Carema Äldreomsorg AB och Stockholms stad gällande Koppargårdens vård- och omsorgsboende, (dnr 327-2182/2011), enligt kommunstyrelsens beslut.

Ett omfattande arbete med uppföljningar av äldreomsorgen sker idag på samtliga stadsdelsnämnder genom individuppföljningar, verksamhets- och avtalsuppföljningar. Dessa genomförs av funktioner som MAS, biståndshandläggare samt kvalitetsansvariga m.fl. Beslut har också fattats om att inrätta en ny enhet för kvalitetsinspektioner inom äldreomsorgen. I enhetens uppdrag ingår bl.a. att tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla systematik för såväl individuppföljning som verksamhets- respektive avtalsuppföljningar.

Enheten ingår i äldreförvaltningens avdelning vars övergripande uppdrag är att inspektera, granska och följa upp utvecklingen inom stadens äldreomsorg. Avdelningens arbete syftar till att såväl förebygga som säkerställa en god kvalitet och följsamhet gentemot lagar, avtal och riktlinjer.

Enheten för kvalitetsinspektion ska skapa översikt av inkomna synpunkter, klagomål och övriga indikationer på tillståndet i verksamheterna samt av framtagna uppföljningsresultat, för verksamhetsanalys. Enheten ansvarar för genomförandet av uppföljningar i form av inspektioner och granskningar avseende kvalitet och insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen respektive socialtjänstlagen inom såväl beställarorganisationerna som utförande verksamheter, oavsett regiform. Stadsledningskontoret anser att en utökad kvalitetskontroll kommer till stånd i och med inrättandet av denna enhet.

De offentliga inköpen regleras genom upphandlingslagstiftningen som bygger på gemensamma EU-regler. Syftet med reglerna är att säkerställa fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital på EU:s inre marknad så att upphandlande myndigheter och enheter i Europa på ett öppet sätt ska kunna utnyttja konkurrensen och tillvarata det offentliga medel på bästa möjliga sätt.

Kommunfullmäktige beslutade i budgeten för 2007 att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånare så stor valfrihet som möjligt i och med införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden. Valfrihetssystemet innebär att brukare som efter biståndsbedömning beviljas plats på vård- och omsorgsboende ska kunna välja var han/hon vill bo. 2007 beslutade kommunfullmäktige även att, inom ramen för valfrihetssystemet, upphandlingarna av vård- och omsorgsboenden ska genomföras centralt.

De centrala upphandlingarna av vård- och omsorgsboenden har genomgått en stegvis förbättringsprocess, där uppmärksammade brister justerats och satsningar som inte visat sig leda till förväntat resultat förkastats. Förfrågningsunderlagens krav på tjänsterna och kriterier för tilldelning har även genomgått en ständig förändring, kopplad till satsningarna i stadens

budget.

Kommunstyrelsen beslutade 22 februari 2012 att inte genomföra centralupphandlingen av de sedan tidigare beslutade vård- och omsorgsboendena. Av beslutet att avbryta centralupphandlingar och inte genomföra någon centralupphandling under 2012 följer även att nya former för att tillhandahålla valfrihet inom äldreomsorg ska utredas.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen anses besvarad med vad som anförs i detta tjänstutlåtande.